

Të dhëna bazike të lëndës	
Universiteti:	Universiteti “Ukshin Hoti” Prizren
Njësia akademike:	Fakulteti i Shkencave të Jetës dhe Mjedisit
Programi studimor:	Menaxhim në agrobiznes
Titulli i lëndës:	Menaxhim i qëndrueshëm i fermës
Niveli:	Master
Statusi lëndës:	Obligative (O)
Viti i studimeve/semestri:	Viti 2 / Semestri 1
Numri i orëve në javë:	3 + 2
Vlera në kredi – ECTS:	7
Koha / lokacioni:	Do të shpallet
Mësimdhënësi i lëndës:	Prof. Ass. Dr. Sadik Maloku
Detajet kontaktuese:	sadik.maloku@uni-prizren.com; +383 49 338 339
Përshkrimi i lëndës	<p>Ky kurs është i ndërtuar t’ju vijë në ndihmë dhe t’i shërbejë studentëve përmes trajtime të rëndësishme teorike në fushën e menaxhimit të qëndrueshëm të fermave. Drejtimi dhe zhvillimi i qëndrueshëm i bujqësisë janë faktorë të rëndësishëm në suksesin e një biznesi (përfshirë edhe fermën bujqësore). Në këtë kontekst duhet theksuar se përgatitja dhe zhvillimi i këtij kursi do t’u shërbejë jo vetëm studentëve që janë të interesuar për zhvillimin e bizneseve në bujqësi. Ana metodike dhe praktike e problemeve të drejtimit në këtë kurs është gërshëtuar me realitetin e fermave bujqësore në Kosovë dhe rajon. Temat e trajtuara në këtë lëndë përfshijnë: zhvillimin e qëndrueshëm të sistemeve të prodhimit bujqësor, faktorët ambiental dhe ekonomik që ndikojnë në rajonizimin e prodhimit dhe zgjedhjen e aktiviteteve në fermë, madhësia e fermës bujqësore dhe rritja e saj, menaxhimi i fermës në kushtet e riskut dhe pasigurisë, analiza e investimeve, sigurimi dhe përdorimi i kapitalit dhe kreditit, sigurimi dhe përdorimi i tokës, sigurimi dhe përdorimi i i krahut të punës, sigurimi dhe përdorimi i makinerive bujqësore. Pjesa më e madhe e kohës së leksioneve do t’i kushtohet diskutimit të zgjidhjes së problemeve të menaxhimit të fermave duke zbatuar parimet ekonomike të drejtimit.</p>
Qëllimet e lëndës:	<p>Qëllimi i këtij kursi është t’i mësoj studentët të identifikojnë dhe të njohin elementët dhe faktorët që përcaktojnë sistemet e prodhimit bujqësor; të njohin konceptin e qëndrueshmërisë së sistemeve bujqësore dhe të dallojnë qëndrueshmërinë e sistemeve të prodhimit në vendet e zhvilluara dhe në vendet në</p>

	<p>zhvillim; të njohin faktorët ambiental dhe ekonomik që ndikojnë në rajonizimin e prodhimit dhe zgjedhjen e aktiviteteve në fermë; të kuptojë lidhjet e madhësisë së fermës bujqësore me koston; procesin, domosdoshmërinë, kushtet e rritjes dhe menyrat e financimit të madhësisë së fermës bujqësore; të njohin burimet e riskut në bujqësi dhe strategjitë që kontrollojnë dhe reduktojnë riskun; të kuptojë ekonominë e përdorimit të kapitalit si dhe burimet e sigurimit të tij; të njihen me karakteristikat e tokës bujqësore dhe planifikimin e përdorimit të saj; të kuptojnë ekonominë e përdorimit të krahut të punës në fermë, matjen dhe përmirësimin e efektivitetit të punës në fermë; të kuptojë dhe të përcaktojnë kostot e makinerive dhe të njoh burimet e sigurimit të tyre në fermë.</p>
<p>Rezultatet e pritura të nxënies:</p>	<p>Pas përfundimit të suksesshëm të këtij kursi, studentët do të jenë në gjendje të:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kuptojnë dhe të përdorin terminologjinë dhe konceptet kryesore të menaxhimit të qëndrueshëm të fermave. ▪ Vlerësojnë elementet dhe faktorët kyq që përcaktojnë sistemet e prodhimit bujqësor. ▪ Përdorin konceptin e qëndrueshmërisë së sistemeve bujqësore. ▪ Diskutojnë faktorët ambiental dhe ekonomik që ndikojnë në rajonizimin e prodhimit. ▪ Vlerësojnë dhe diskutojnë lidhjet e madhësisë së fermës bujqësore me koston ▪ Vlerësojnë procesin, domosdoshmërinë, kushtet e rritjes dhe menyrat e financimit të madhësisë së fermës bujqësore ▪ Analizojnë burimet e riskut në bujqësi dhe të tregojnë aftësi për të identifikuar strategjitë që kontrollojnë dhe reduktojnë riskun. ▪ Analizojnë ekonominë e përdorimit të kapitalit si dhe burimet e sigurimit të tij. ▪ Vlerësojnë karakteristikat e tokës bujqësore dhe planifikimin e përdorimit të saj. ▪ Diskutojnë ekonominë e përdorimit të krahut të punës në fermë, matjen dhe përmirësimin e efektivitetit të punës në fermë. ▪ Përcaktojnë kostot e makinerive dhe të njoh burimet e sigurimit të tyre në fermë.

Kontributi në ngarkesën e studentit (gjë që duhet të korrespondoj me rezultatet e të nxënit të studentit)			
Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithësej
Ligjërata	3	15	45
Ushtrime teorike/laboratorike	2	15	30
Punë praktike	3	3	9
Kontaktet me mësimdhënësin (konsultimet)	1	12	12
Ushtrime në teren	3	4	12
Kollokviume, seminare	3	1	3
Detyra të shtëpisë	1	15	15
Koha e studimit vetanak të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	1	15	15
Përgaditja përfundimtare për provim	2	13	26
Koha e kaluar në vlerësim (teste, kuiz, provim final)	3	1	3
Projektet, prezentimet etj.	5	1	5
Totali			175
Metodologjia e mësimdhënies:	Ligjërata, ushtrime, diskutime, konsultime, projekte kursi, detyra shtëpie, kollokviume, provime.		
Metodat e vlerësimit:	Vijueshmëria e rregullt dhe aktive: 10%, Provimi i ndërmjetëm (kollokviumi): 20%, Projekti i kursit: 10%, Provimi final: 60%,		
Literatura bazë:	Meço, M., Mehmeti, G., Murrja, A., Tomorri, I., Maloku, S. (2017). Drejtimi i Fermave. Dita 2000, Tiranë. Ronald D. Kay, William M. Edwards, and Patricia A. Duffy, Farm Management, 6th Edition, by McGraw-Hill, 2009.		
Literatura shtesë:	Raanan Weitz, from peasant to farmer: a revolutionary strategy for development, Columbia University Press, New York and London, 1971. M. D. Boehlje, V. R. Eidman, Farm Management, by John Wiley and Sons Inc. 1984. C. S. Barnard, J. S. Nix, Farm Planning and Control, Cambridge University Press. Raymond R. Beneke, Managing the Farm Business, John Wiley and Sons, Inc.		
Java			

<i>Java e parë:</i>	Zhvillimi i qëndrueshëm i sistemeve të prodhimit bujqësor (Elementet dhe faktorët që përcaktojnë sistemet e prodhimit bujqësor, Sistemet e prodhimit bujqësor në Shqipëri dhe rajon)
<i>Java e dytë:</i>	Zhvillimi i qëndrueshëm i sistemeve të prodhimit bujqësor (Elementet dhe faktorët që përcaktojnë sistemet e prodhimit bujqësor, Sistemet e prodhimit bujqësor në Shqipëri dhe rajon)
<i>Java e tretë:</i>	Qëndrueshmëria e sistemeve bujqësore (Qëndrueshmëria e sistemeve të prodhimit në vendet e zhvilluara dhe në vendet në zhvillim)
<i>Java e katërt:</i>	Faktorët ambiental dhe ekonomik që ndikojnë në rajonizimin e prodhimit dhe zgjedhjen e aktiviteteve në fermë (Faktorët ambiental, Faktorët ekonomik, Zgjedhja e aktiviteteve dhe kombinimi i tyre, Diversifikimi i moderuar, Përdorimi i programimit të thjeshtë dhe programimit linear në optimizimin (diversifikimin) e strukturës së prodhimit, Llojet e aktiviteteve bujqësore, Faktorët që ndikojnë në zgjedhjen e kombinimit të aktiviteteve bujqësore në fermë, Diversifikimi vertikal)
<i>Java e pestë:</i>	Faktorët ambiental dhe ekonomik që ndikojnë në rajonizimin e prodhimit dhe zgjedhjen e aktiviteteve në fermë (Faktorët ambiental, Faktorët ekonomik, Zgjedhja e aktiviteteve dhe kombinimi i tyre, Diversifikimi i moderuar, Përdorimi i programimit të thjeshtë dhe programimit linear në optimizimin (diversifikimin) e strukturës së prodhimit, Llojet e aktiviteteve bujqësore, Faktorët që ndikojnë në zgjedhjen e kombinimit të aktiviteteve bujqësore në fermë, Diversifikimi vertikal)
<i>Java e gjashtë:</i>	Madhësia e fermës bujqësore dhe rritja e saj (Lidhjet e madhësisë së fermës bujqësore me koston, Procesi i rritjes së madhësisë së fermës bujqësore, Planifikimi i rritjes së madhësisë së fermës bujqësore, Faktorët që nxisin ose ngadalësojnë rritjen në perspektivë të madhësisë së fermës bujqësore)
<i>Java e shtatë:</i>	Madhësia e fermës bujqësore dhe rritja e saj (Lidhjet e madhësisë së fermës bujqësore me koston, Procesi i rritjes së madhësisë së fermës bujqësore, Planifikimi i rritjes së madhësisë së fermës bujqësore, Faktorët që nxisin ose ngadalësojnë rritjen në

	perspektivë të madhësisë së fermës bujqësore)
Java e tetë:	Provimi i ndërmjetëm
Java e nëntë:	Drejtimi i fermës në kushtet e riskut dhe pasigurisë (Burimet e riskut në bujqësi dhe qëndrimet e fermerëve ndaj tij, Strategjitë që kontrollojnë dhe reduktojnë riskun në bujqësi)
Java e dhjetë:	Analiza e investimeve (Vlera në kohë e parave, Analiza e investimeve, Faktorë të tjerë që ndikojnë në analizën e investimeve)
Java e njëmbëdhjetë:	Sigurimi dhe përdorimi i kapitalit dhe kreditit (Ekonomia e përdorimit të kapitalit, Burimet e sigurimit të kapitalit, Llojet e kredive, Faktorët që ndikojnë në marrjen dhe dhënien e kredisë)
Java e dymbëdhjetë:	Sigurimi dhe përdorimi i tokës (Karakteristikat e tokës, Planifikimi i përdorimit të tokës, Format e administrimit të tokës, Llojet e qirasë në bujqësi, Fragmentarizimi i tokës në fermë)
Java e trembëdhjetë:	Sigurimi dhe përdorimi i krahut të punës (Burimet e krahut të punës në fermë, Ekonomia e përdorimit të krahut të punës në fermë, Matja e efektivitetit të punës në fermë, Përmirësimi i efektivitetit të punës, Drejtimi i krahut të punës të marrë me pagesë)
Java e katërbëdhjetë:	Sigurimi dhe përdorimi i makinerive bujqësore (Përcaktimi i kostove të makinerive, Burimet e sigurimit të makinerive, Zëvendësimi i punës së krahut me punën e makinerive, Zgjedhja e makinerive, Vendimet për zëvendësimin e makinerive)
Java e pesëmbëdhjetë:	Prezantimi i projekteve semestrale.

Ushtrimet

Plani i dizajnuar i mësimit:	
Java	Ushtrimet që do të zhvillohet
Java e parë:	Shpërndarja e temave të projekteve seminarike.
Java e dytë:	Pyetje dhe raste studimore të zgjedhura nga tema e javës së parë të ligjëratave.
Java e tretë:	Pyetje dhe raste studimore të zgjedhura nga tema e javës së dytë të ligjëratave.
Java e katërt:	Pyetje dhe raste studimore të zgjedhura nga tema e javës së tretë të ligjëratave.
Java e pestë:	Pyetje dhe raste studimore të zgjedhura nga tema e javës së katërtë të ligjëratave.
Java e gjashtë:	Pyetje dhe raste studimore të zgjedhura nga tema e javës së pestë të ligjëratave.

<i>Java e shtatë:</i>	Pyetje dhe raste studimore të zgjedhura nga tema e javës së gjashtë të ligjëratave.
<i>Java e tetë:</i>	Pyetje dhe raste studimore të zgjedhura nga tema e javës së shtatë të ligjëratave.
<i>Java e nëntë:</i>	Pyetje dhe raste studimore të zgjedhura nga tema e javës së tetë të ligjëratave.
<i>Java e dhjetë:</i>	Pyetje dhe raste studimore të zgjedhura nga tema e javës së nëntë të ligjëratave.
<i>Java e njëmbëdhjetë:</i>	Pyetje dhe raste studimore të zgjedhura nga tema e javës së dhjetë të ligjëratave.
<i>Java e dymbëdhjetë:</i>	Pyetje dhe raste studimore të zgjedhura nga tema e javës së njëmbëdhjetë të ligjëratave.
<i>Java e trembëdhjetë:</i>	Pyetje dhe raste studimore të zgjedhura nga tema e javës së dymbëdhjetë të ligjëratave.
<i>Java e katërbëdhjetë:</i>	Pyetje dhe raste studimore të zgjedhura nga tema e javës së trembëdhjetë të ligjëratave.
<i>Java e pesëmbëdhjetë:</i>	Prezentimi i projekteve semestrale nga studentët.
Politikat akademike dhe rregullat e mirësjelljes:	
Studentët janë të obliguar në vijimin e rregullt në ligjëratave, të marrin pjesë në vizita studimore në terren (ekskursion). Mbyllja e telefonave celularë, hyrja me kohë në sallën e mësimit dhe mbajtja e qetësisë në mësim po ashtu janë të detyrueshme.	